

#bodidirekten

@direktni: Adam, Aljoša, Andrej, Damir, Daniel, Erika, Franz, Gabriel, Giada, Helena, Ines, Jakob, Johanna, Julijan, Leo, Martin, Martina, Nicolò, Sanja, Svetlana in Veronica

petek, 5. februarja 2021 | št. 5 | leto III

mladi@primorski.eu

Nedotakljiva pravica do splava

Vsredo, 27. januarja, je na Poljskem stopil v veljavo zakon, ki prepoveduje splav tudi v primeru malformacij ploda in na tak način skoraj popolnoma prepoveduje splav. Zakon je bil sprejet z razsodbo ustavnega sodišča že oktobra, vendar pa je zaradi velikih demonstracij in protestov v veljavo stopil nekaj tednov kasneje. Študentje, feministična gibanja, organizacije za pravice LGBT+ in številni drugi namreč močno nasprotujejo odločbi. Obvestilo vlade o objavi zakona v uradnem listu je prišlo brez opozorila in takoj sprožilo proteste ter demonstracije tisočih ljudi. Poljsko vlado vodi desničarska stranka Pravo in pravičnost (PiS), ki je močno povezana s katoliško cerkvijo. Cerkev tako igra pomembno vlogo pri politiki države. Po mnenju kritikov je stranka PiS v zadnjih letih postopoma omejevala svoboščine državljanov. Zagovorniki državljanskih pravic trdijo, da je začetek veljavnosti novega zakona nadaljnji korak k avtoritarnosti in omejevanju svobode žensk, zato se bo vedno več žensk zateklo k nezakonitim načinom splava ali pa potovalo v tujino.

Kaj pa v Italiji? Do katere mere je splav dovoljen? Kako sploh poteka? V Italiji smo, po zaslugi feminističnih in drugih radikalnih bojov, dosegli uzakonitev splava z zakonom št. 194 iz leta 1978. Po tem zakonu se nosečnost lahko prekine iz zdravstvenih razlogov, tako fizičnih kot psihičnih. V prvem trimesečju (v prvih 90 dneh, tj. 12 tednov in 6 dni po zadnji menstruaciji) je splav dovoljen na podlagi izjave ženske, v kateri trdi, da bi nadaljevanje nosečnosti lahko pomenilo nevarnost za njeno fizično ali psihično zdravje tudi v povezavi s finančnimi, socialnimi in družinskimi razmerami ali okoliščinami, v katerih je prišlo do spočetja, ali v primeru anomalij oz. malformacij ploda. Splav je po zakonu dovoljen tudi po prvih devetdesetih dneh nosečnosti v primeru, da nosečnost ali porod pomeni resno nevarnost za življenje ženske, ali v primeru patoloških procesov, vključno s pomembnimi nepravilnostmi ali malformacijami nerojenega otroka, ki resno ogrožajo fizično ali duševno zdravje ženske. V Italiji obstajata dve možnosti splava: farmakološki in kirurški. Prvi predvideva zaužitje vsaj dveh učinkovin v razmaku 48 ur. Gre za mifepriston, ki vpliva na progesteronske receptorje, potrebne za ohranjanje nosečnosti, in tako povzroči smrt zarodka. Zaužitje drugega zdravila iz kategorije prostaglandinov sproži krčenje maternice in popadke. Pri tem je običajna vsaj tridnevna hospitalizacija. Splav se lahko izvaja v ustrezno opremljenih javnih ambulantah, ki so funkcionalno povezane z bolnišnico in pooblaščenice s strani dežele, lahko pa tudi v svetovalnih centrih ali dnevni bolnišnicah. Opravljanje splava pa je včasih zapleteno zaradi nasprotovanja zdravstvenega osebja, ki lahko zavračajo izvajanje prostovoljnih splavov iz etičnih, verskih ali drugih osebnih razlogov. Kasacijsko sodišče trdi, da je prepoved splava nedovoljena, če je splav nujen zaradi življenjskega ogrožanja ženske. Cerkev od nekdaj nasprotuje pravici do splava. Zadnja verzija katekizma

katoliške cerkve oz. njena doktrina pravi, da kdor izvede splav (ženska, ki se prostovoljno odloči za splav, in zdravstveno osebje, ki opravi operacijo) tvega izobčenje iz Cerkve. Tako sodbo lahko prekličeta le dve osebi: škof, ki je pristojen v kraju, kjer oseba živi, ali tisti, ki je določil izključitev iz Cerkve. Papež Frančišek pa ima zadnje čase do splava bolj odprt in razumevajoč odnos. Med jubilejem leta 2016 je na primer omogočil, da lahko dajo vsi duhovniki na svetu odvezo ženskam, ki so splavile. Priznavanje pravice do splava je bistvenega pomena za spoštovanje moralnih pravic vsake ženske, ne glede na starost, zdravje in finančne

razmere. Rojstvo otroka ni samo finančna odgovornost. Gre za moralno, etično, človeško in družbeno odgovornost. Nihče razen nosečnice ne more sprejeti takšne osebne odločitve. Kdor ni na njenem mestu, ne more vedeti, kaj je zanjo najboljšje. In če je res, da se mora pravica do ugovora vesti uravnovežiti s pravico do splava, je tudi res, da noben zdravnik ne bi smel kršiti dostojanstva žensk, saj bi tako ogrozil njeno psihofizično zdravje.

- vrug_uradno: Me bo tokalo prašat za politični azil
- vrba.draga.vas.domača: K meni gotovo ne prideš ...
- avstrijska_cenzura: Neee, ne smeš kar tako pisati slabo o nas :(((
- dohtar_prešeren: Poezije go brrrr
- jernejkopitar: ALKOHOLIK!
- matt_čop: Le čevlje sodi naj kopitar ...
- povodnimož: Skoči v Ljubljano, da te objamem.
- andrejsmole: Čaki, ta je bla smešna, si jo bom zapisal.
- primicovajulija: Yes, I am Julija:
J
u – te nočem
l
i
j
a
- valjhun_sin.kajtimara: Dober 8. februar vsem!
- kranjskačebelica: HVALA.

GameStop, špekulativni napad na finančno elito

Epohalni časi. Milijoni individualnih špekulantov (med njimi tudi jaz) »napadajo« hedge sklade na Wall Streetu. Vse se je začelo, ko je skupina mladih investorjev na Redditovem forumu WallStreetBets opazila, da se z delnicami GameStopa dogaja nekaj nenavadnega. Na tem forumu na duhovit način diskutirajo o borzni špekulaciji, člani pa pogosto delijo slike svojih ogromnih izgub ali dobičkov, kot da bi bila vse le igra. Celotno sleng uporabljajo – tveganju z vsem, kar imaš, rečejo YOLO (you only live once), kratko pozicioniranim investitorjem pa pravijo Gay Bears. Zavedali so se, da je bilo 22. januarja kratko prodanih 140 % delnic GameStopa. Kratka prodaja pomeni, da si izposodiš delnico in jo prodaš. Ko njihova cena pade, jih znova kupiš po nižji ceni in jih vrneš prvotnemu lastniku. Razlika v ceni je tvoj dobiček. Bolj ko cena naraste, višje obrestni plačaš. Potencialne izgube so ogromne. Situaciji, ko je kratko prodanih več kot 100 % vseh delnic, rečemo »naked short«, kar pomeni, da posojajo delnice, ki ne obstajajo. Ilegalna tehnika hedge skladov. »Revolucijo« je začel član z uporabniškim imenom DeepFuckingValue. Njegovo pravo ime je Keith Gill, na YouTubeu pa se predstavlja kot Roaring Kitty. Je legenda na Redditovem forumu. Takšno situacijo je napovedal že

leta 2019 in investiral vse, kar je imel, to je 51 tisoč dolarjev. Na vrhuncu je njegov kapital dosegel 48 milijonov dolarjev. Če bo šlo vse po načrtu, bo milijarder. Po njegovem zgledu so ljudje začeli kupovati na milijone delnic, letos je cena zrasla za skoraj 1800 %. A ne samo zaradi sovraštva do Wall Streeta. Teorija je, da bo cena še narasla, ko bodo hedge skladi prisiljeni kupiti delnice – temu pravimo »short squeeze«. Izgubili bi na stotine milijard in bankrotirali. Ampak ne vemo, ali se bo to zgodilo, saj kratko prodanih delnic morda že od prejšnjega tedna ni več na borzi. Špekulacija pa obstaja. Po njihovem mnenju cena drastično pada in spet raste, ker hedge skladi umetno manipulirajo z delnicami. Širijo lažne novice, kot Robin Hood onemogočajo kupovanje delnic pri borznih posrednikih in prosijo politike za pomoč. Opazimo lahko celo ilegalno tehniko po imenu »short ladder« oziroma izjemno hitro prodajanje in kupovanje delnic med hedge skladi. Tako cena pade, vendar je vse samo iluzija. Ustvariti hočejo paniko in veliko razprodajo, a to ne deluje, saj metrike, kot sta »volumen« in »ask/bid«, kažejo na to, da mladi heroji ne prodajajo. Dovolj so (samo)naučeni, da vedo, kaj se dogaja. Vojna je, cena lahko pade na nič ali pa eksplozivno zraste. Jasnno je le, da se finančna elita tresse.